YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

9 päivänä marraskuuta 2000 *

Asiassa C-356/99,

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään oikeudellinen neuvonantaja E. de March, avustajanaan asianajaja A. Dal Ferro, Vicenza, prosessiosoite Luxemburgissa c/o oikeudellisen yksikön virkamies C. Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

kantajana,

vastaan

Hitesys SpA, kotipaikka Aprilia (Italia),

vastaajana,

jossa Euroopan yhteisöjen komissio vaatii EY 238 artiklan nojalla nostamassaan kanteessa niiden ennakkomaksujen palauttamista, jotka perustuvat sopimukseen

* Oikeudenkäyntikieli: italia.

JOU2-CT93-0417, jonka kantaja on purkanut, koska vastaaja ei ole täyttänyt sopimusvelvoitteitaan,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja C. Gulmann (esittelevä tuomari) sekä tuomarit J.-P. Puissochet ja F. Macken,

julkisasiamies:A. Saggio,
kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon esittelevän tuomarin kertomuksen,

kuultuaan julkisasiamiehen 25.5.2000 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan yhteisöjen komissio on yhteisöjen tuomioistuimeen 23.9.1999 toimittamallaan kannekirjelmällä nostanut EY 238 artiklan nojalla laaditun väli-

tyslausekkeen perusteella kanteen Hitesys SpA -yhtiötä (jäljempänä Hitesys) vastaan; kanteessa vaaditaan Hitesysiä maksamaan takaisin 132 500 euron suuruinen ennakkomaksu korkoineen, jotka 8,25 prosentin korkokannan mukaan ja 8.1.1994 alkaen laskettuina ovat suuruudeltaan 61 032,8 euroa, eli yhteensä 194 443,7 euroa, johon on lisättävä 30,364 euroa kultakin päivältä, jonka takaisinmaksu edelleen viivästyy, aina maksun tapahtumiseen saakka; kyseinen ennakkomaksu perustuu rahoitukseen, joka liittyy sopimukseen JOU2-CT93-0417 (jäljempänä sopimus), jonka kantaja on purkanut, koska vastaaja ei ole täyttänyt sopimusvelvoitteitaan.

Tosiseikat

2 Euroopan talousyhteisö teki komission edustamana 7.12.1993 sopimuksen koordinaattorina toimineen Irvin Elettronica SpA:n (jäljempänä Irvin), Zentrum für Sonnenenergie- und Wasserstoff-Forschungin (jäljempänä Zentrum) ja Astonin yliopiston (jäljempänä Aston) kanssa. Sopimuksen mukaan sopimuspuolet sitoutuivat toteuttamaan yhteisön rahoitustuen avulla tutkimusta ja teknologista kehitystä koskevan hankkeen, joka kuuluu 9.9.1991 tehdyllä neuvoston päätöksellä 91/484/ETY (EYVL L 257, s. 37) vahvistettuun ydinenergian kanssa vaihtoehtoisten energiamuotojen kehittämistä koskevaan ohjelmaan (1990—1994).

3 Sopimuksen 2 kohdan 1 alakohdan mukaan hankkeen kesto oli 18 kuukautta alkaen 1.1.1994, jolloin sopimussuhde tuli voimaan. Sopimuksen mukainen määräaika töiden loppuunsaattamiselle päättyi siis 30.6.1995.

4 Sopimuksen 4 kohdan mukaan komissio sitoutui rahoittamaan hankkeen seuraavan suunnitelman mukaisesti: i) ennakkomaksuna myönnetään 200 000 ecua;

ii) myöhemmät kausittaiset suoritukset maksetaan sopimuksen 5 kohdan mukaisesti osoitettuja todellisia kustannuksia vastaan; iii) sopimuksen 4 kohdan 1 alakohdan mukainen mahdollinen pidätys on suuruudeltaan 10 prosenttia kokonaisarvosta.

5 Sopimuksen 1 kohdan 4 alakohdassa määrättiin, että Irvin sitoutuu koordinaattorina yksinomaiseen vastuuseen komission ja sopimuspuolien välisestä sopimussuhteesta. Näin ollen se oli muun muassa velvollinen antamaan kaikki sopimuksessa eritellyt asiakirjat. Irvinin oli muun muassa annettava puolivuosittaisia kertomuksia töiden edistymisestä esitelläkseen suoritettuja toimenpiteitä ja kaikkien sopimuspuolten saavuttamia tuloksia sekä luovutettava sopimuksen voimassaolon päättymistä seuraavien kahden kuukauden kuluessa koko hanketta koskeva tekninen loppukertomus. Sopimuksen 5 kohdan mukaan Irvinin oli annettava sopimuksen voimaantulon jälkeen 12 kuukauden välein rahoituskertomus sekä sopimuksen voimassaolon päättymistä seuraavien kolmen kuukauden kuluessa rahoitusta koskeva loppukertomus.

6 Komissio antoi 8.12.1993 maksumääräyksen sopimuksen 4 kohdassa tarkoitetusta 200 000 ecun ennakkomaksusta.

7 Vuonna 1994 Irvin joutui osakkaansa kuolemasta johtuvien suurien taloudellisten vaikeuksien vuoksi konkurssin partaalle. Uuden osakkaan myötä vahvistuneen yhtiön rakenteita uudistettiin tämän vuoksi saman vuoden aikana ja se muuttui yhtiöksi nimeltä Hitesys. Irvinille kuuluneet velvoitteet siirrettiin kokonaisuudessaan Hitesysille.

8 Komissio vahvisti sopimusmuutoksen ja muutettuaan sopimusta muodollisesti antoi 19.8.1994 päivätyllä kirjeellä suostumuksensa siihen, että Hitesys korvaa Irvinin ryhmän koordinaattorina koko sopimussuhteen osalta.

9 Sopimusmääräysten mukaan velvollisuus teknisten kertomusten ja rahoitusta koskevien kertomusten antamiseen kuului siten Hitesysille. Komission kirjeistä ilmenee sen todenneen jo 21.2.1995, ettei Hitesys täyttänyt tätä velvoitettaan tai että se suoritti velvoitteensa puutteellisesti tai liian myöhään.

10 Hitesysin menettelyn vuoksi komissio pyysi sitä 27.7.1995 päivätyllä kirjeellä lähettämään komissiolle sopimuksessa tarkoitetut, töiden edistymistä selvittävät asiakirjat. Tässä kirjeessä komissio ilmoitti Hitesysille, että se katsoi sopimuksen voimassaolon päättyneen 30.6.1995 ja että se varasi itselleen mahdollisuuden vaatia suoritetun ennakkomaksun palauttamista kyseisiä asiakirjoja tutkittuaan.

11 Komissio ilmoitti Hitesysille 3.9.1996 päivätyllä kirjeellä purkavansa sopimuksen sen liitteessä II esitettyjen yleisten sopimusehtojen (jäljempänä yleiset sopimusehdot) 8 kohdan 2 alakohdan d alakohdan nojalla, koska määrättyjä teknisiä kertomuksia ei ollut annettu eikä sovittuja töitä tehty. Komissio vaati, että myönnetyistä ennakkomaksuista on palautettava osa eli 132 500 ecua, joka vastaa Irvinille ennakkomaksuna suoritetun 200 000 ecun ja Irvinin Zentrumille ja Astonille siirtämien 55 000 ecun ja 12 500 ecun välistä erotusta.

12 Myöhemmin komissio lähetti edellä mainittua 132 500:aa ecua koskevan takaisinmaksumääräyksen nro 96005952, jonka eräpäiväksi oli merkitty 31.12.1996. Komissio lähetti uuden maksumuistutuksen 17.7.1997.

13 Hitesys vastasi komissiolle 25.9.1997 päivätyllä kirjeellä perustellen tilapäisiä laiminlyöntejään kohtaamillaan vaikeuksilla. Hitesys lähetti komissiolle 17.12.1997 selvityksen niistä kustannuksista, joita yhtiölle oli aiheutunut tutkimushankkeen täytäntöönpanosta, ja esitti toiveen siitä, että tämä asiakirja voisi

"osoittaa sen vilpittömyyden", jolla Hitesys oli ryhtynyt toteuttamaan hanketta huolimatta sillä olevista taloudellisista ja rahoitusta koskevista ongelmista.

14 Komissio uudisti Hitesysille osoitetun takaisinmaksuvaatimuksensa 6.2.1998 päivätyllä kirjeellä todeten, että sopimuksen voimassaolo oli päättynyt 30.6.1995, että yhtiö ei ollut täyttänyt sopimusvelvoitteitaan, koska se ei ollut toimittanut vaadittuja kertomuksia sopimuksessa määrätyissä määräajoissa, ja että yhtiö ei lisäksi ollut vastannut muistutukseksi lähetettyihin kirjeisiin ja telekopioihin. Näin ollen komissio totesi, ettei se voinut ottaa palautettavaksi vaadittuun summaan tehtävänä mahdollisena vähennyksenä huomioon mitään niistä kustannuksista, jotka Hitesys oli esittänyt 17.12.1997 päivätyn kirjeensä liitteessä.

15 Hitesys lähetti teknisen loppukertomuksensa komissiolle 20.4.1998 päivätyllä kirjeellä.

16 Komissio uudisti takaisinmaksuvaatimuksensa 14.7.1998 päivätyllä kirjeellä todeten jälleen, ettei Hitesys ollut noudattanut sopimuksessa mainittuja määräaikoja, joissa sen tutkimustoimintaa koskevat kertomukset oli esitettävä, ja ettei komissio voinut sille 20.4.1998 lähetettyjen asiakirjojen perusteella muuttaa alkuperäistä päätöstään takaisinmaksuvaatimuksesta.

Oikeudenkäynti yhteisöjen tuomioistuimessa

17 Komission kanne on annettu sääntöjenmukaisesti tiedoksi Hitesysille. Koska Hitesys ei ole esittänyt vastinetta säädetyssä määräajassa, komissio on vaatinut yhteisöjen tuomioistuimelta sen työjärjestyksen 94 artiklan 1 kohdan mukaista yksipuolista tuomiota.

18 Tältä osin on todettava, että laillisesti haastettu Hitesys ei ole jättänyt työjärjestyksen 40 artiklan 1 kohdan mukaista vastinetta säädetyssä määräajassa. Yhteisöjen tuomioistuimen on siten annettava yksipuolinen tuomio. Koska kanteen tutkittavaksi ottaminen on kiistatonta, yhteisöjen tuomioistuimen on työjärjestyksen 94 artiklan 2 kohdan mukaan tarkastettava, ovatko kantajan vaatimukset ilmeisesti perusteltuja.

Pääasia

19 Yleisten sopimusehtojen 8 kohdan 2 alakohdan d alakohdassa määrätään sopimuksen purkamisesta laiminlyönnin vuoksi. Tässä kohdassa määrätään, että jos yksi tai useampi sopimuspuoli laiminlyö velvoitteitaan, komissio voi sen jälkeen, kun se on kirjallisesti pyytänyt laiminlyöntiin syyllistynyttä sopimuspuolta tai -puolia täyttämään velvoitteensa, katsoa sopimuksen purkautuneen, jos laiminlyönti jatkuu kuukauden kuluttua huomautuksen esittämisestä eikä sitä voida perustella asianmukaisilla teknisillä tai taloudellisilla syillä.

20 Komission antamista tiedoista ilmenee tältä osin, että Hitesys on lähettänyt ensimmäisen puolivuosittaisen teknisen kertomuksen kuusi kuukautta myöhässä ja ettei Hitesys ollut antanut ajanjaksoa kesä-joulukuu 1994 koskevia teknisiä kertomuksia, teknistä loppukertomusta eikä ajanjaksoa 1.1.1994—30.6.1995 koskevia taloudellisia kertomuksia vielä 27.7.1995, jolloin tutkimushankkeen täytäntöönpanolle varattu lopullinen määräaika oli jo päättynyt. Hitesys antoi vasta joulukuussa 1997 selvityksen niistä kustannuksista, joita yhtiölle oli aiheutunut tutkimushankkeen täytäntöönpanemisesta, ja teknisen loppukertomuksen se antoi vielä myöhemmin eli vasta 20.4.1998 päivätyllä kirjeellä.

21 Komissio on siten toiminut perustellusti, kun se on 21.2.1995 päivätyllä telekopiolla vaatinut Hitesysiä keskeyttämään kaiken tutkimusohjelman toteuttamiseen liittyvän toiminnan. Ei sitä paitsi voida kiistää, että komissio on ilmoittanut Hitesysille 27.7.1995 päivätyllä kirjeellään katsovansa sopimuksen voimassaolon

päättyneen 30.6.1995 ja että komissio on ilmoittanut Hitesysille 3.9.1996 päivätyllä kirjeellään purkavansa sopimuksen yleisten sopimusehtojen 8 kohdan 2 alakohdan d alakohdan nojalla laiminlyönnin vuoksi.

22 Tämän tuomion 20 kohdassa mainittuja laiminlyöntejä ei voida perustella teknisillä tai taloudellisilla syillä. Ainoa Hitesysin antama selitys liittyy sen konsernin taloudellisiin vaikeuksiin, johon Irvin kuului. Tällaiseen perusteeseen ei voida vedota, sillä se liittyy kyseisen yrityksen tilanteeseen eikä tutkimushankkeen täytäntöönpanoa koskeviin teknisiin tai taloudellisiin ongelmiin.

23 Yleisten sopimusehtojen 8 kohdan 4 alakohdan ensimmäisessä alakohdassa määrätään, että jos sopimus puretaan komission aloitteesta laiminlyönnin vuoksi, komissio voi vaatia suoritettujen maksujen palauttamista, mikäli se katsoo tämän kohtuulliseksi ja tarkoituksenmukaiseksi suhteessa tehtyjen töiden luonteeseen ja merkitykseen sekä niiden hyödyllisyyteen koko hankkeen kannalta.

24 Komission antamista tiedoista ilmenee tältä osin, että se myönsi 8.12.1993 Irvinille, jonka velvoitteet siirtyivät Hitesysille, 200 000 ecun suuruisen ennakkomaksun ja että Irvin pidätti tästä summasta sille kuuluvan osuuden eli 132 500 ecua. Tämän tuomion 20 kohdassa mainitut laiminlyönnit huomioon ottaen vaatimus koko 132 500 ecun palauttamisesta vaikuttaa perustellulta.

25 Siten komission vaatimukset on hyväksyttävä siltä osin kuin kyse on sen yhtiön, jonka velvoitteet siirtyivät Hitesysille, saamien ennakkomaksujen palauttamisesta.

26 Viivästyskorkojen osalta on todettava, että yleisten sopimusehtojen 8 kohdan 4 alakohdan toisessa alakohdassa määrätään, että palautettavaan maksuun voidaan lisätä viivästyskorko, joka lasketaan siitä päivästä lähtien, jolloin sopimuspuoli vastaanotti maksun, ja joka vastaa Euroopan raha-asiain yhteistyörahaston ecumääräisessä liiketoiminnassaan käyttämää ja kunkin kuukauden ensimmäisenä arkipäivänä julkaistavaa korkoa kahdella prosenttiyksiköllä korotettuna.

27 Siihen summaan, joka Hitesysin on suoritettava komissiolle ennakkomaksun palautuksena, on siis lisättävä yleisten sopimusehtojen 8 kohdan 4 alakohdan toisen alakohdan mukainen viivästyskorko, joka lasketaan siitä päivästä, jolloin ennakkomaksu katsotaan vastaanotetuksi, eli 8.1.1994 lähtien aina siihen saakka, kun velka maksetaan kokonaisuudessaan.

28 Tietyistä euron käyttöön ottamiseen liittyvistä säännöksistä 17 päivänä kesäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1103/97 (EYVL L 162, s. 1) 2 artiklan 1 kohdan mukaan viittaus ecuun on korvattava viittauksella euroon siten, että yksi ecu vastaa yhtä euroa.

29 Näin ollen Hitesys on velvoitettava maksamaan komissiolle 132 500 euroa lisättynä yleisten sopimusehtojen 8 kohdan 4 alakohdan toisen alakohdan mukaisella viivästyskorolla, joka lasketaan 8.1.1994 lähtien aina siihen saakka, kunnes velka maksetaan kokonaisuudessaan.

Oikeudenkäyntikulut

30 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on vaatinut, että Hitesys velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja koska Hitesys on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) **Hitesys SpA velvoitetaan maksamaan komissiolle 132 500 euroa lisättynä sopimuksen JOU2-CT93-0417 liitteessä II esitettyjen yleisten sopimusehtojen 8 kohdan 4 alakohdan toisen alakohdan mukaisella viivästyskorolla, joka lasketaan 8.1.1994 lähtien aina siihen saakka, kunnes velka maksetaan kokonaisuudessaan.**

2) **Hitesys SpA velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.**

Gulmann Puissochet Macken

Julistettiin Luxemburgissa 9 päivänä lokakuuta 2000.

R. Grass

kirjaaja

C. Gulmann

kolmannen jaoston puheenjohtaja